

Zalán Tibor

Mi kerül a vászonra?

versek gyermekeknek

1999

TARTALOM

Bennünket megtaláltak

A kékfestő dala
Ezüst üst
Kicsik éneke
Ősz
A város
Éjszaka
Rózsa a holdon
Altató
Virradat előtt
Álom-ajándék
Baka Ágnes egerei

Csönd marad, fény marad

Furcsa fénykép
Pacsirta
Halandzsa és
És halandzsa
Holdpásztor
Kócszakállú Hegedős
Garbonciás Péter

Történetek Sárával, Judittal

A Sára betűszőnyege
Történetek Sárával
a vonaton
a tengeren
az abonyi vásárban
Újszülött-köszöntő
Judit-történetek
A konyha
Az álom

Itten tilos meséni!

Gomulka (házmester)bácsi
koszdala
tilalmai
rendet tesz

Mikor jön a másik ünnep?

Ünnep

Bennünket megtaláltak

A kékfestő dala

Mi kerül a vászonra?
Kenyér, ház - vagy két kobra?
Kosár, mely a karodra van akasztva?
Lány, ki be van falazva?
Ég és torony alatta?
Két legényke szaladva?
Tó, mely ki van apadva?
Kabát, amely szakadna?
Horog, amely halakra vadászik?
Út, mely elvezet a házig?
Az a kék hegy, vagy a másik?
Gyermek, ki a porban mászik?
Öreg ember hadonászik?
Sellő, amint fuvolázik?
Nyúl, ki bőrig ázik éppen?
Mi legyen rajta a képen?

Tíz pár cipő, barna,
vagy a tigris karma,
vagy a macska körme,
vagy az egér bajsza?
S milyen legyen, kék vagy sárga,
zöld legyen fehér, vagy árva
lilát keverjek? Vagy egy fülest
lekeverjek a segédnek,
ki a palettát otthon hagyta,
s most az égen keverem
s kavárom az ezerszínű festéket
s ott keresem a kenyerem

Ezüst üst

Ez az ezüst üst
ezüst lekvárt főz.

Házakra a füst,
fákra száll a gőz.

Kormos házfalak
nézik mindenütt:

falevél pereg,
az is színezüst!

Kicsik éneke

Itt vannak, itt vannak.
Láthatnak, láthatnak.
Bennünket láthatnak.
Láthatnak, ha itt vannak.
Itt látnak, ha itt vannak,
Itt vannak, ha itt látnak.
Bennünket itt találhatnak.
Bennünket megtaláltak

Ősz

Robban a rózsa, vége a nyárnak,
Hajnali ködben elúsznak a tájak.
Száll az ökörnnyál, szél tarajozza
Vadvizeink. Feketéllik a bodza

A város

Utcákon nyargaló szélparipák
nyergében sápadt télkatonák.
Ömlik a hó, és az ablakon át
látod a varjak kék csapatát.
Háztetőkre ülnek nagy csillagok,
ereszről lógnak a jégcsapok.
Fehéren suhannak a nappalok,
ez itt a város - s én itt vagyok.
Az ott a város, és ez itt a pékség!
Kenyérillat száll, havazó kékség.
Az ott a tó, és amaz a kisbolt;
Ez itt a gyermekkor... vagy csak itt volt...

Akár egy néma tárlaton,
nézed a téli városod.
Keretbe foglalt pillanat:
hordja a város is arcodat!

Éjszaka

Sápadt hold ablak tükrében -
Árnyék szórja színeit.
Rebben barna, sárga, ében:
Alvók arca megtelik.

Csillag ül a nyárfa ágán,
Illatos a nyári éj.
Lágyan terül fénye szét a
Langyos dombok tarka hátán,
Apró házak szegletén.

Távolabb, a háztetőkön
Ingó léptű macska jár.
Bajsa vége kéken csillan,
Orra hegyén morzsa zörren.
Riadt fecske égre száll...

Rózsa a holdon

Játszik a harmat a rózsán,
Udvara tűnik a holdnak.
Didereg a katica,
Ide-oda kószál,
Tarka szelek kavarnak.

Sápad az utcai villany,
Árnyak a fénybe kiszállnak.
Rebben a lombban a fészek -
Alszanak éj-puha szárnyak

Játszik a holdon a rózsa,
Udvara fénybe merült már.
Didereg a falevél,
Ide-oda perdül,
Tétova őszi világ jár.

Súlytalanul kavarnak
Árnyak a tarka szelekben.
Rózsa a holdon a lelked:
Add oda fényét a csendnek!

Altató

Könnyű szellő ágat lebbent,
Ritkás fény veri az erdőt.
Ing az égen Hold és csillag:
Sóhaj mozdítja a felhőt.

Zord magányban zöld tó ásít,
Tépett tollú fácán rebben.
Illatos a rózsá árnya,
Nagy virágot nyit a csendben.

Aludj, aludj, kicsi szentem!

Arcát ködbe törli a táj,
Nézi magát, mint az ember.
Nézi magát a sötétben.
Arca mögött zúg a tenger

Virradat előtt

Jajdul a fűszál: hajnal van!
Arctörülő kicsi felhő
Nézi a pelyhes égáiban
Kél-e a nap, vagy a szellő.

Ordasa ordít nádasnak,
Vércse visít zuhanóban.
Illan a harmat lábatlan -
Csobban a kácsa a tóban.

Szinte a lélek zendül meg,
Partra vetődik az álom.
Elhal a dallam sűrűben,
Tücsköt itat meg a lábnyom.

Római tallér, fényes nap,
Add meg a jelt, hogy virradhat!

Álom-ajándék

Tünékeny éjjel, száll magasan a Hold
Az égen. Útján tétova csillagok
Között halad, s hint mézszínű sok
Ellebegő sugarat. Felébredsz.

Az ablakon túl lombremegés: a kert
Halkan neszez, árnyak hada átdereng
A félhomály szűk résein; nézd!
Mennyire rejti magát az élet.

Ha képzeled, most eljön a sok mesés
Alak, ki álmodban utadon kísér:

A *kis herceg* és *Dorka* itt van,
És *Aliz* és a *Madáríjesztő*.

De állatokkal lesz teli még a kert,
Szárnyas majom s a *gyáva oroszlán* vár:

A farka bojtján holdsugár - kék;
Sárga madár szeli át az éjjelt.

Hatalmas, álmos szirmait újra mind
Kinyitja némán kint a virágsereg.

Elönti illattal szobádat;
Bódulatodban a ház fölé szállsz.

Csodálkozik fent, néz a sok éji lény,
Hogyan került föl egy kicsi gyermek - ám
Szívük helyén fölzeng a dallam,
Melyet az éjszaka küld feléd most.

Legyen tiéd hát mind az a végtelen
Sok út, öröm, melyhez soha foghatót
A nappal nem kínál; örülj, és
Bátran evezz levegő-egedben!

Ne nézz alá: itt lenn a világ kopár,
Te járd be fent az ég ragyogó terét,
Hajadba csillagpor merüljön,
Gyűjtsd kosaradba amit elérhetsz!

Igen, kicsiny barát, neked én csak ezt
Az álmodó nagy, hűs utazást adom.
A Hold, az ég, most nézd milyen nagy -
itt ülök és neked álmodom mind

Baka Ágnes egerei

Szegeden a Retek utca
17-ben nagy a baj!
Leszökött a papirosról
Egér Béla családotól -
s merre tart?

Keresgéli Baka Ágnes,
Ökrös Tünde, Baka Pista;
otthagyták bölcsőt, csapot-papot,
követi a vadászatot
Tamás-Attila.

Sírás-rívás, szemrehányás,
egyre nő a galiba.
Ujjlenyomat a kilincsen?
Szekrény mögött senki sincsen!
Hol hát a hiba?

Mert ha megeszik a retket
az éhes kis egerek,
Neve-sincsen lesz az utca,
holnap a postás nem tudja
elhozni a levelet!

Egyet se félj, kicsi Ágnes,
időm, hogyha engedi:
írok neked új egeret
családostól, s oly remeket,
mely a retket nem eszi...

Csönd marad, fény marad

Furcsa fénykép

Babrál anya hajával a csend,
mintha valami nagy óra, leng
a délután.

Kint a kertünkben apa mákja
puha virágát eldobálta,
viszi a szél.

A falnál bátyám horgászbotja,
vele halászhál csillagokra
éjjelente.

Én a tiszta szobában állok,
állam alatt - riadtan várok -
egy hegedű

Pacsirta

Csak egy villanás
az égen, és itt vagyok.
Tavaszd hoztam

föld, virulásod:
Már nem hópehely zuhog -
cseresznyevirág

Halandzsa és

Burundai murunda
Abelile holongár
Csittre csuttra cserengő
Ilemola minole
Lille pinda amákony
Sorcsa sorcsa sácsó
Tirritál a toringa
Állomál a bilágonny
Viriveri sziveri
Opikopi pirágó
Zurundai burunda
Zuruduru bummm bummmmm

Alaja eleje ülűjűlű ácsi
Pétir omál dáring
Oltaf topidor mindön
Cendaf lapol lézen
Antu bizamár zsinder
Kilap kilop kilabu
Opitufi tufipu
Mondana mindene
billen a villony
Ódebe kár
Lótapa pata kopp

És halandza

Henripöte ripöte,
pöte ripö te,
te pöte ripö pote,
te pote pöte ripö hen!

Holdpásztor

Holdpásztor hol kószálsz, Holdpásztor?
Szél fú a bársonykék pusztákon,
Hó hull a selyemkék egekből.
Könny csordul szememből - szemedből.
Álmodnak acélkék tisztások,
Holdpásztor, hol kószálsz, Holdpásztor?
Rejtőzöl rohanó felhőben?
Tengerben hallgató nagy kőben?
Szétszéledt bámész kis csillagok
Hívnak és kérnek; míg elhagyod
Némán a nagy égi rónákat,
Csönd marad, fény marad utánad

Kócszakállú Hegedős

Kócszakállú Hegedős,
Hová visz a lábad?
Déli szélben,
Barna éjjel
Bámulok utánad.

Kócszakállú Hegedős,
Merre dalolsz éppen?
Hegedűszót,
Csimpolyaszót
Hallgatok az éjben.

Kócszakállú Hegedős,
Csituljon a lárma!
Aki zenész,
Annál az ész,
Az vihet a táncba.

Kócszakállú Hegedős,
Énekelnék véled.
Tengerekről,
Nagy vizekről
Várom visszatérted

Garbonciás Péter

Garbonciás Péter!
hány kilométer
az út,
melyen idejöttél,
s hátadon cipeltél
battyút:

Benne a szél,
benne a tűz,
benne a víz lakott!

benne a város,
benne a házak,
benne a csillagok!

Garbonciás Péter!
Itt maradsz e végleg,
vagy nem?!

Hogyha tovább mennél,
battyúval ne indulj
el!

Benne a szél,
benne a tűz,
benne a víz lakott!

Benne az út,
benne a sár,
benne az ég lobog!

Garbonciás Péter!
Elindulsz az éjben?
El.

A batyudat tedd le,
ide a kemence
mel-
lé!

Benne a város,
benne a házak,
benne a csillagok!

benne az állat,
benne az ember,
benne a Nap ragyog!

Történetek Sárával, Judittal

A Sára betűszőnyege

sára sára sára sára sára sára sára sára csilla
ára sára sára sára sára sára sára sára csilla
ra sára sára sára sára sára sára sára csilla s
a sára sára sára sára sára sára sára csilla sá
r sára sára sára sára sára sára sára csilla sár
or sára sára sára sára sára sára s csilla sára
bor sára sára sára sára sára sá csilla sára a
ibor sára sára sára sára sár csilla sára sá
tibor sára sára sára sára s csilla sára sár
tibor sára sára sára sára csilla sára sára
a tibor sára sára sára sá csilla sára sára s

Történetek Sárával

a vonaton

Sárával a vonaton
- a ceglédi vonalon -
zötyögünk a messzeségbe,
föld fölé és felhőégbe
visz minket a masina.
Bámulunk a szemközt ülő
pasira:

rágcsál egy nagy csirkecombot,
nyomhat biz' az három fontot,
az is lehet, hogy strucc lába
volt a nagy, pirosra sült
combgóliát kiskorában.

Adhatna egy keveset,
attól neki nem lenne még
semmivel se kevesebb - gondolja
és nagyokat nyel Sára -,
nem baj, inkább éhezem, csak
ne kelljen ma elkocognom
iskolába.

Kibámul az ablakon.
Nézd, a fák meg hogy rohannak,
domboldalon nyulak laknak,
az meg ott biztosan paplak!

Kislány piros labdával,
kócos gyerek karikázik
biciklin az apjával;
szőlőskertek rozsdállanak
ameddig a szem ellát,
azokon túl egy óriás
üldögél - neve Tóbiás.
Erdő szélén szelíd őzek
legelésznek, finom fejük
odatartják kényesen az
aransárga délelőtnék.

Látod, hogy fut ott egy kutya?
Nyomában a pereputtya,
legalább hat kövér, pajkos,
lapátfülű, víg-makrancos
kis pulya!
Mondd csak, apa, igaz az, hogy
kutyabőrből készül el a
szörnyen bufogó duda?

Tó kéklík fel, partján három
horgász ül egy-egy virágon -
olyan ez, lásd, mint az álom!
Égen ezüst repülő száll,
kik utaznak benne?
Harmattól hajlik a fűszál,
olyan, mintha a nagyvilág
szeme könnye lenne...

Mintha most a piros házak
kék erdők fölé szállnának,
fölemelkednek az utak,
az összes felhő kilyukad,
eső veri a lombokat,
megöntözi a dombokat,
eláztatja kabátomon a gombokat.

Hová megy a királylány?
Lépte alatt meghajlik a szivárvány,
oroszlánok játszadoznak kupénkban,
itt vannak a majmok is,
herceg, baba, egérkocsis...

Lecsukódik Sára szeme,
szárnyas álom-vonat száguld
tündérföldre vele már.
Nézem, ahogy alszik lágyan,
az egész kislány most egyetlen
tátva maradt csoda-száj

a tengeren

A nap óriás, réz-arany gong.
Siessünk,
azonnal indul Korfura a komp.
Színes szoknyában elől trappol Sára,
alig érünk szuszogva, loholva nyomába.
Körben a nagy, hegyek lusta óriások,
terpeszkedve nézik: az apró emberhangyák
zajongva szállják meg a tenger partját -
széles, zöld hátukon a kék, nagy eget tartják.

A motor már zúg,
nincs egyetlen zug
a hajón, mi ne remegne.
Felhúzzák a sáros,
hatalmas vasmacskát. Előre!
Felkúszunk a vaslépcsőkön,
fel a szeles tetőre.

A part lassan a tengerbe veszik.
Ilyenkor a hullámok
azt a sok földet megeszik? - kérdi
Sára. - Ezek szerint nem fogunk már
visszatérni soha-soha széphazánkba?
De máris huncutul nevet,
sirályt zsömlével etet.
Jaj, nézzétek, a tenger meg
hajónk mögött szétrepedt!
„Eszed tokja

- dörmög Judit -,
majd az a sok nagyhátú hal
a repedést összetolja.”
Parancsnoki hídon állunk,
remeg kezünk, fejünk, lábunk,
Sára bőszen tiszteleg.
Szembe jön egy másik hajó,
kéményéből füst tör elő,
nyomában sós, fátyolkönnyű
tengerharmat permetez.
Figyeljete, elmondom, hogy mit látok!
Cápa eszik kétméteres kolbászt
lent a mélyben,
víz alatti, homályos-nagy örökében.
Mit láttam? Eliramlott
százkét delfin alattam.
Táncot járnak csikóhalak,
hátsókról verejték szakad,
látok három nagy murénát,
korallok között arénát
építgetnek türelemmel.

Mit nézek? Bizony, öt-hat
jegesmedve dézsmálja lent
a mézet...

Mondd csak, Sára, nem lehet,
csak kitaláltad az egészet?
Elfordul. Hát jó, rendben. Ha
így állunk, nem mesélek.
Pedig, hogyha tudnátok,
milyen szép és bonyolult a
tenger mélyén az élet...

Előtűnik Korfu partja,
várak, tornyok, kereszt rajta,
felderül a Sára arca:
„Figyelj hát, és elmondom most,
lent a tenger mélyes-mélyén
fölemelt két erős karral
ezt az édes kis szigetet
egy százfejű sárkány tartja...”

S nevet - ragyog Sára arca...

az abonyi vásárban

Majd szombat lesz,
az égnek megnyílik a szája,
zuhogó esőben megyünk vásárba,
hogyan kendőt vegyünk Neked,
meg szoknyácskát, Sára,
megyünk az abonyi vásárba;
aki ezt irigyl:

törjön ki a lába.

Zuhog majd az eső,
zenél az eresz,
pocsolyák vizében
giliszta lengedez.
Apa és leánya,
belelépünk bizony
minden pocsolyába,
örül a giliszta,
hogyan nincsen lába
- nem lépünk rája -
vásárba megyünk Sára,
abonyi vásárba.

Veszünk törökmézet, három egészet,
veszünk majd nyalókát, ábrázoljon fókát,
veszünk süvegcsukrot cukori fejedre,
mindenféle cuccot cipelő kezedbe;
cipőt a lábadra, pirosat, fényest,
járhatsz benne büszkén, adhatod a kényest,
veszünk majd esernyőt nap ellen - esőben,
gondolja az árus: eszünk kiveszőben,
falunk majd kolbászt puha kenyérrel,
s tükröket fogdosunk zsíros tenyérrel,
haragszik az árus, mérges a bazáros,
pedig a bódéja olyan, mint egy város.
Nosza, babát veszünk pufókot, pirosat,
vegyünk egy taligát, málnát igyunk sokat!
Hány szoknya penderült rá a derekadra!
Ravasz az eladó, mindet ideadja,
megveszünk vagy ötöt, hiszen ki tudja
melyikben talál legszebbnek az utca...
Vennénk még szalagot s kötnénk a hajadba,
hogyha a zsebemben fillér is maradna -
biz' abban nem zenél egy garas, se annyi,
jó lesz a vásárlást, lányom, abbahagyni!

Rá a taligára, gyorsan az egészet!
Tetejébe pedig Sára aprónépem
nyomatéku pattanj, ne a ruha ázzék!
Olyan nagy zajt csapunk, mint a lagzis násznép,
megnéz is sok ember, bámulnak, nem tudván:
taligánk zörömböl az abonyi utcán,
rajta kincseink számlálatlan tára,
s legfelül a gyémánt illeg-billeg: Sára

Újszülött-köszöntő

Judit születésére

Pásztorok Jó pásztorok
Nagy tüzeket gyújtsatok
Megszületett a kisgyermek
Kit bölcsőbe most emelnek
Mellette áll nézi Sára
Könnjét könnyein át látja
Fenyőfáról gyanta csorran
Angyal jár kint: ablak koppan
Beengedjük megpihenjen
Mellénk üljön énekeljen

Pásztorok Jó pásztorok
Tömjént mirhát hozzatok
Zsebetekben arany diót
Égi békét és földi jót
Csendesség ül most a tájon
Mosoly látszik minden szájon
Házak fölött felhők szállnak
Suhognak fent ezüst szárnyak
Gyermeksírás bölcsőt ringat
Falon kék árnyék bólingat

Pásztorok Jó pásztorok
A hírünkkel fussatok
Járjatok be messzi földet
Kék hegyeket szelíd völgyet
Örömünket hirdessétek
Boldogságunk elvigyétek
Csengőszóval suhanjatok
Kövessétek a csillagot
Kelet felé és Nyugatra
Hol szíveket jószág lakja

Judit-történetek

A konyha

Judit a konyha szegletében
bámészkodik nyegle képpel,
főzni kéne megtanulni,
ám az a sok zörgő holmi:
lábas, fazék, tányér, villa,
üstökkel telt *kamarilla*,
csésze, fedő, pohár, kanál,
húsklopfoló, halkés, fatál,
szóval a sok zörgő holmi
miatt nehéz megtanulni
konyhában az étékfőzést:
inkább elkezdi a bölgést,
könnye potyog a fazékba,
elázik a túrós tészta,
sós lesz tőle a bableves.

Elmenj innen!
Megyek, megyek!

Elsomfordál, be egyenest
apa íróasztalához:
Papírt elő, gyorsan, mármost
terülj-terülj asztalkámat
rajzolok én, rögtön hármat.
Nagy ebéd lesz, jön sok vendég,
mackó, baba, zsiráf, hát még...
ott lesz anya, Sára, mama,
nagyi, bátya meg kepapa...
Minden legyen némiképpen,
ne maradjon senki éhen...

... várjad te is, jó apám,
a terülj-terülj vacsorát!

Az álom

Judit fáradt, kék szemére
álom száll le, zeng a széle.

Hárfáznak nagy tulipánok,
vízesésen fürge szánok
siklanak a zöld majmokkal,
ritmust vernek zöld farkukkal.

Orchideán sikló pihen,
békát fürdet szemeiben.
Rózsaszínű flamingókát
csókolgatnak rozmárfókák.

Oroszlán a farka bojtját
rázza, fájlalja a torkát.

Tündérrózsa szirma tárul,
alligátor hull a fáru.
Kezet fog két vaksi tapír,
tintahalnak nem jut papír
megírni a levelet,
bög a számár eleget.

Sündisznó a vaddisznónak
mondja: hej, de nagy disznó vagy!
Ég alatt, mint szárnyas hinta,
vagy mint lengő palacsinta,
repülőmókuszok szállnak.
Holdon kék denevér-árnyak
riasztják az álmodót -
hát, ott meg egy fürge hód
cikázik a medencében,
mint bolha a kelepében.

Tigris éppen vacsorázik,
csupa csíkban pizsamázik,
nem kell neki bunda másik.
Rikolt a paradicsommadár,
tolla csiricsaré, akár
beállhatna eladónak
boltba, s festékszínezőnek.

Lágy hullámot vet a dzsungel:
kígyó hátán ne aludj el
kicsiny madár, kolibri!
Krokodilok focizni
indulnak a folyópartra,
zsiráf nyakát földre hajtja
s keresi az elhullajtott
pöttyeit.

Judit ébred, megragadja
fülénél a zsiráfot s rákiált:
no, jössz, te is! -
énvelem az ébrenlétbe!
Álom volt és szép álom volt,
ennyi volt, és itt a vége

Itten tilos meséni!

Gomulka (házmester)bácsi

koszdala

Mennyi kosz és mennyi piszok,
micsoda század, micsoda mocsok
idők ezek.

Ablakokra száll a korom,
nekem má' csak ilyen a korom.
A rendemet akarom.

Szétnézek és mit látok?
Sok szédelgő kissrácot,
szemtelen kis uccakölyköt;
mindegyik egy rossz kis ördög,
na de majd én ellátom a bajukat!

Régen szép volt,
minden más volt,
oldalvást volt
eggy szép kis
gúmibotom.

Akkó aztán,
gyöhetett ám
bárki hozzám,
csakis kérhetett.

Rend volt, mert
én lecsaptam,
rend volt, mert
úgy akartam
hogy rend legyen

tilalmai

Itt tiloss enni,
itt tiloss inni,
itt tiloss lenni,
itt tiloss görbén,
itt tiloss egyenessen,
itt tiloss **eggyáltalán**
menni,
de tiloss maranni is,
állni, sőt, szalanni is,

s még tiloss jáccani,
tiloss jónak láccani,
és tiloss rossznak láccani,
és tiloss hasznáni
vagy ártani,
ahogy tiloss:
hangoskonni, hallgatni,
okoskonni, nevetni,
tiloss itten örülni és szeretni,
tiloss itten meséni,
hangszereken zenéni,
emlékezni, tervezni,
álmodozni, szervezni,
segíteni egymásnak -
itten a tiloss is tiloss ám!

rendet tesz

Az angyalok odafent laktak,
az angyalok álmokat dobáltak
lefelé az emberek közé.
Az emberek meg csak álmodtak,
álmukban a jóságra rászoktak,
nem is értem pontosan, miért.
Nem néztek a tévében filmeket,
csak hajszolták egyre az álmokat,
teljesen összevissza éltek.
Nem lehetett rendet tartani,
nem akartak parancsszót hallni (hó),
mindenki csinált, amit akart.
Így az angyalkákat elfogtam,
nos, az álmuktól őket megfosztam:
új álmokat kapnak: tévétől.
Akaratuk most elvesztik,
tévét néznek reggeltől estig,
de én nekik ezt sem engedem
szívesen

Mikor jön a másik ünnep?

Ünnep

Ünnepkor mindig szél van,
talán az ünnep hozza,
hogy tisztára mosson mindent
ami a hétköznapiakban
elkoszolódik, elvásik,
azután meg várhatjuk,
hogy mikor jön a másik
ünnep - -
s a másik szél